

Magyar Jog

Főszerkesztő
TÓTH MIHÁLY

Szerkesztő
SZÉCSÉNYI-NAGY
KRISTÓF

TANULMÁNYOK

ÉLESS TAMÁS

Két dilemma az írásbeli
jognyilatkozatok kapcsán

321. oldal

STOTZ GYULA

Korrupciós kockázatok
az adóigazgatás
szervezetében és
működésében

326. oldal

BOLYKY ORSOLYA

A szubjektívitas
megjelenése
a büntetőjogban

336. oldal

OTT ISTVÁN

A zugírászat elkövetési
magatartásának
alakulásáról röviden

344. oldal

MUZSALYI RÓBERT

Az EU-jog hatása
a magyar polgári
eljárásjogra

348. oldal

TÓTH NIKOLETT ÁGNES

A sportszerződések
hazai jogszabályi háttere,
különös tekintettel
a labdarúgóokra

359. oldal

SÁVOLT-SZABÓ TÜNDE

A sportsérültek jogai,
a sportolók védelmében

364. oldal

ANKA MÁRTON TIBOR

A földforgalmi csodák
csodája, a biztonsági
okmány

371. oldal

SZEMLE

TÁJÉKOZTATÓ

JOBBÁGYI GÁBOR

Személyiség és a média
a polgári és a büntetőjogban

381. oldal

NEKROLOG

Dr. Horváth Tibor,
prof. emeritus
1927–2015

383. oldal

6

Hatvankettedik évfolyam

2015. június

321–384. oldal

Tóth Nikolett Ágnes

A sportszerződések hazai jogszabályi háttere, különös tekintettel a labdarúgóokra

Alapvetés

A szerződés két vagy több fél joghatás kiváltását célzó, arra alkalmas egybehangzó akaratnyilatkozata. Jelen tanulmány fő célja annak bemutatása, hogy ezen közismert kötelmi jogi alapfogalmunk hogyan realizálódik egy olyan speciális közegben, mint a sport világa. A sportjog már régen túllépte szoros közjogi kereteit: a magánjogi elemek legalább akkora súllyal kapnak szerepet napjainkban. A sportszerződések köre egy széles tartományban mozgó joganyagot fog át: itt kapnak szerepet az egyes (szerződési szempontból) speciális alanyok szerződése, mint például a labdarúgó, vezetőedző, szakmai igazgató stb., de itt kerül sor az előzőekben felsorolt alanyok mögött álló közvetítők (ügynökök) „játékszabályainak” lefektetésére is. A szerződések különlegessé, egyrészt az előbbieken említett alanyok szempontjából, valamint azért is, mert a felek szerződési szabadsága több tekintetben korlátozódik, hiszen a hangsúlyozott igazgatási jellegű elemei a sportjognak gyakran vegyülnek a magánjogi szabálytömegeg.

A különböző szerződési formák megjelenése és fellelhetősége

Tágabb értelemben sportszerződésnek tekinthető minden olyan – polgári jogi, vagy munkajogi – megállapodás, amelynek tárgya elsősorban sporttevékenységgel kapcsolatos, illetőleg a sporttevékenység gyakorlásából ered. Szűk értelemben véve sportszerződés a sportoló és a sportszervezet között létesült, a munkajog és a polgári jogi szabályozás sajátosságait is tartalmazó, elsődlegesen sporttevékenység végzésére irányuló megállapodás. A magyar sportjogi gyakorlatban a sportolói jogállással kapcsolatban alapvetően a játékos és az őt versenyeztető klub közti amatőr, illetve professzionális sportszerződés ismert. Emellett ugyancsak a sportolókkal kapcsolatos a sporttörvény által is nevesített kereskedelmi szerződés, továbbá létező (bár egyelőre nem elterjedt) gyakorlata van a tehetséges, fiatal labdarúgókkal kötött tanulmányi szerződésnek.¹

A sportolói szerződések jellemzően bizalmi ügyletek (és természetesen visszterhesek), a későbbi bizonyíthatóság sikere érdekében pedig szinte kivétel nélkül írásban köttetnek.

A megbízás funkciója, hogy a kötelezett (megbízott)

más részére nyújtandó tevékenységkifejtő magatartásának adjon jogi formát. Gondos és szakszerű ügyvitel jellemzi a tevékenységét kifejtő kötelezett magatartását. A szerződés alanya és tárgya szempontjából a bizalmi elem különös jelentőséggel bír (más helyzetről beszélünk egy klasszikus munkaszerződés vonatkozásában).

Más szabályok vonatkoznak az ún. „sportmunkatársakra”: e körben dolgozók munkaviszonyának egyes kérdéseiről szóló rendelkezés alapján sportmunkatársakkal csak munkaviszonyt lehet létesíteni. A szerződés időtartamának minimumát ebben a körben a jogalkotó nem határozta meg, de legfeljebb 5 évre lehet kötni.²

Az egyéb munkajogi kérdéseket, mint a felmondás, a szerződés megszűnése, korábban az OTSH³ elnöki utasítás tartalmazta.⁴

Az ezredfordulón fennálló gyakorlat szerint a hivatásos sportolók, mint egyéni vállalkozók kötöttek szerződést a klubokkal, azzal a plusz garanciával, hogy fizetési késedelem esetén sportjogi szankció is kapcsolódott hozzá.⁵

A sportról szóló 1996. évi LXIV. törvény deklarálta az amatőr és a hivatásos sportoló definícióját, melyet az 1998. évi XXXI. törvény módosított: Hivatásos sportoló az a természetes személy, aki sportszervezettel létesített munkaviszony vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony, továbbá egyéni vállalkozás keretében jövedelemszerzési céllal sporttevékenységet folytat, és rendelkezik a sportági szakszövetség, illetőleg a sport-szövetség feltételei szerint megszerezett hivatásos sportolói engedéllyel. Amatőr sportoló az a természetes személy, aki sporttevékenységet nem hivatásos sportolóként végez.⁶

A sportról szóló 2004. évi I. törvény megfogalmazza, hogy a hivatásos sportoló a sportvállalkozással kötött munkaszerződés vagy megbízási szerződés alapján fejti ki sporttevékenységét, feltéve, hogy a megbízási díj a számvitelről szóló törvény alapján bérként kerül kifizetésre.⁷

Az új szabályozás egyetlen célja az volt, hogy mindenáron, abszolút érvénnyel szétválassza a profi és az amatőr sportolók kategóriáját. Az életben – és világszerte – azonban, nem csak ez a két végletes forma létezik, hanem ún. félprofi státusz is; pl. azoknak, akik még nem vagy már nem tudnak (teljes státuszú) hivatásos sportolók lenni. Nincs elegendő, alkotmányos súlyú ok a köztes forma száműzésére, s általa a szerves átmenet kiiktatására. A közhatalom ellenőrzésének megkönnyítése ugyanis nem lehet elfogadható indok erre. A kö-

² 8/1988. (V. 19.) ÁBMH rendelkezés. 1. § (1) bek., 2. §.

³ OTSH: Országos Testnevelési és Sport Hivatal. 1973-tól 1986-ig működő sportért felelős szerv. A szerepét később az Állami Ifjúsági és Sporthivatal vette át.

⁴ *A magyar sportjog alapjai.* (szerk.: Sárközy Tamás) HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft. Budapest, 2000., 129–131. oldal.

⁵ Horváth Gábor: *A sportszerződésekéről.* Gazdaság és Jog, 2010. (18. évfolyam) 12. szám. 3. oldal.

⁶ 1998. évi XXXI. törvény.

⁷ 2004. évi I. tv. a sportról. 8. § (1) bek.

¹ Horváth Gábor: *A sportszerződésekéről.* Gazdaság és Jog, 2010. (18. évfolyam) 12. szám. 3. oldal. 1998. évi XXXI. törvény.

zel száz sportágban szinte mindenféle reális élethelyzet elképzelhető. Sok sportoló munkanélküli is van, akik közül bárkit profivá „avathatna” már egy egyetlen alkalomra szóló, sport tárgyú megbízási szerződés is, ha – új feltételként – licence van. Nincsen rögzítve, hogy met-től meddig profi sportoló valaki, sőt az sem, hogy miként alakul ez a hazai, illetve a külföldi személyek, szervezetek, rendezvények tekintetében. Pedig a következmények súlyosak lehetnek: volt példa nemrég arra, hogy világbajnoki aranyérmet vettek vissza sportolótól azért, mert korábban egyszer részt vett profi versenyen.

Sportszervezet – versenykiíró, -szervező és -rendező – lehet vállalkozás is, következésképpen annak alkotmányos jogát, a tulajdonával való szabad rendelkezést is sértené az igazságtalan, merev kettéválasztás a profi és amatőr verseny tekintetében.⁸

A sportban ugyanakkor viszonylag ritka a vállalkozási szerződés, a sport természetét illetően ugyanis többnyire gondossági kötelezettséget tartalmaz. Az eredmény-kötelem a sportmenedzsment világában, azokban a szerződésekben jelenik meg, amelyekben valamely „opust” kell produkálni: valamit felépíteni, létesíteni, létrehozni stb.⁹ A megbízás talán közelebb áll a hivatásos sportolói szerződéshez a vállalkozásnál, hiszen a megbízott valamely cél elérése érdekében való tevékenységre vállal kötelezettséget, de nem ígéri azt, hogy tevékenysége meghatározott eredménnyel fog járni.¹⁰

Megállapítható, hogy a sportolók és a sportszervezetek között meglévő jogi kapcsolat tartalmi elemei leginkább a munkajogviszonyban fellelhető elemeknek felelnek meg, amelyben megtalálható a munkáltató, azaz a sportszervezet képviselőjének, edzőjének széles körű utasítási jogköre, a sportoló rendszeres lekötöttsége és meghatározott munkaköre. Az állandó jellegű tevékenységért a sportoló személyi alapbérben részesül, illetőleg meghatározott eredmény elérése esetén prémium, jutalom tűzhető ki.¹¹

Az Európai Bíróság döntései alapján a hivatásos sporttevékenység gazdasági tevékenységnek minősül.¹² A sport területén működő vállalkozók tevékenysége meghatározóan gazdasági. Előbb-utóbb e tevékenység sokkal inkább a gazdasági szférába fog tartozni, mint az amatőr sportra szervezett személyegyesületek keretei közé. A gazdasági kamarák keretei között a '90-es

évek közepén minden további nélkül elképzelhető volt a „sportmenedzselés” és a „sportvállalkozás”. Mivel bárki lehetett „sportmenedzser” – aki kellően otthonosan mozgott a sport területén –, ennek következtében markánsan megjelent a két érdek: a menedzser rövidtávú gazdasági érdeke és a sportoló vállalkozó hosszútávú fennmaradási érdeke.¹³

A sportolói jogviszony polgári jogi és munkajogi formái

A sportolót ugyanúgy megilletik, illetve terhelik az Mt.-ben lefektetett jogok, kötelezettségek, mint a „hagyományos” munkavállalót, annak ellenére, hogy a hivatásos sportoló munkavégzése olyan tevékenységben áll, amit az emberek többsége szórakozásnak tekint. Éppen ez jelenti a specialitást: hogy a játékos a sporttevékenységet élethivatásszerűen műveli, ez az ő, mint sport-munkavállaló munkavégzési kötelezettsége, ennek keretében játszik; vagyis nem csupán kedvtelésből – persze a profi játékos is tekintheti hobbinak, szórakozásnak a munkáját –, hanem a munka irányításával megbízott utasításai alapján.

Amennyiben egy hagyományos, nem „sportmunkavállaló” alkalmazott munkaidőben lovagol, vízilabdázik vagy éppen kocog ezáltal a munkaviszonyából eredő rendelkezésre állási kötelezettségét szegi meg, míg ha a profi sportoló teszi ugyanezt, az teljesen természetes, a munkaköri leírásnak megfelelő munkavégzés.

A munkaviszony alapján a sportoló munkavállaló – egy szabadidő-sportolóval ellentétben – nem maga határozza meg, hogy milyen módszerekkel, milyen időkeretben végzi edzésprogramját; ezekről a kérdésekről nem ő dönt, hanem a sportszerződésben rögzítetteknek megfelelően kell saját munkaerejét (sportolását), más részére teljesítenie, biztosítania.

Speciális lehet bizonyos szituációkban a sport-munkavállaló rendelkezésre állási kötelezettsége, hiszen az akár a munkavégzéstől való tartózkodásban is állhat (pl. a sportoló adott meccseken köteles edzője utasítására a kispadon maradni a csapat érdekében), amire a munkajogban példát nem találunk.¹⁴

A munkajogviszony a német jogban a BGB-n, a Polgári Törvénykönyvön alapul, nincsen külön Munka Törvénykönyve, mint Magyarországon. Ennek megfelelően a hivatásos sportolói jogviszony alapja a német jogban a fennálló kötelmi jogviszony, amelynek tartalma egy szolgáltatás.¹⁵

Az MLSZ Átigazolási Szabályzata 1997. évi módosításában alkalmazta először a sportszervezet fogalmát,

¹³ Karner Ottó: *Sportjog és gazdaság*. Magyar Jog, 1996. (43. évf.) 8. sz. 477–478. oldal.

¹⁴ Deres Petronella: *Sportjog – Európa*. KRE-ÁJK: Jogértékesítés – jogalkalmazás, Bp. 2002. Szerk.: Jakab András. Letter – Print Nyomda Kft. 11. oldal.

¹⁵ Fritzweiler, Jochen – Pfister, Bernhard – Summerer, Thomas: *Praxishandbuch Sportrecht* München 1998, Fritzweiler, Jochen 215.; BGB 241. § (1) bekezdése.

⁸ Kolláth György: *Sporttörvény-módosítás és alkotmányosági ellenérvek*. Magyar közigazgatás, 1998. 8. 497. oldal.

⁹ Nemes András: *Jogi és sportjogi ismeretek*. HVG-ORAC, Budapest, 2011. 80. oldal.

¹⁰ Nochtá Tibor – Kovács Bálint – Nemessányi Zoltán: *Magyar polgári jog, Kötelmi jog különös rész*, Budapest–Pécs 2004, 103. oldal.

¹¹ *A magyar sportjog alapjai*. (szerk.: Sárközy Tamás) HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft. Budapest, 2000., 141. oldal.

¹² Walrave & Koch v. Association Union Cycliste Internationale ügy (C-36/74), illetve az észak-olaszországi Rovigo bíróságától elé került perben pedig a Bíróság szó szerint kimondta azt a tételt, hogy a hivatásos – professzionális – labdarúgás kifejezetten gazdasági tevékenység. Lásd: *Kecskés László: EU jog és jogharmonizáció*, Budapest 2005, 823–824.

illetőleg rögzítette elsőként az elnökség azt, hogy a sportszervezet és a játékos között megkötendő „pénzügyi” szerződésnek milyen elemeket kell tartalmaznia kötelezően. A szerződés időtartamát, a havi illetményt, valamint az egyéb jogcímen járó juttatásokat, a kifizetések határidejét és módját, a felek jogait és kötelelességeit, a kötelelességszegés következményeit, az esetleges különszerződésre történő utalást, amelyet a sportszervezet és a labdarúgó, mint egyéni vállalkozó, vagy bt., illetve kft. tag kötött.

A sportszervezetek ebben az időszakban munkaszerződéseket a hivatásosokkal nem kötöttek. Munkaszerződésről és vállalkozói szerződésről volt szó, vagy kizárólag egyéni vállalkozói szerződésről. A felek a kölcsönös bizalomra építve azt a konstrukciót alkalmazták, hogy minimálbéres munkaszerződést kötöttek meg, illetve megbízási vagy vállalkozási szerződés keretében marketingtevékenység vagy más jogcímen kötik meg a kiegészítő szerződést a már meglévő gazdasági társaságokkal. Ennek a veszélyei: a kiegészítő szerződések munkaszerződést lepleznek, vagy színlelt szerződések. Ha a felek között a szerződéskötéskor lévő bizalmi viszony meginog, az egyéni vállalkozóként kötött szerződés alapján a klub ellen nem volt megállapítható olyan szerződésszegő magatartás, amely ellen a játékos a szövetség előtt jogvédelmet élvezhetett, illetőleg a sportszervezet a szerződés lejártakor nem tudta az átigazolási díjba beszámítani azt az összeget, amelyet a játékos nem a labdarúgó tevékenységéért kap. Az 1990-es évek második felében megnőtt azon ügyeknek a száma, amelyek az egyesületek, később a sportszervezetek szerződéses kötelezettségeinek, elsősorban anyagi természetű kötelezettségvállalások nem teljesítése miatt kerültek a Magyar Labdarúgó Szövetség különböző bizottságai elé. Az 1998–99-es bajnokságban mintegy 300 esetben fordultak a bajnokság első két osztályában szereplő labdarúgók jogi segítségért – az akkori néven- Hivatásos Labdarúgók Szakszervezetéhez – ma: Hivatásos Labdarúgók Szervezete. Előfordultak olyan esetek is ebben az időszakban, amikor maga a szerződés megkötése ütközött jogszabályba, a szövetség szabályzatába, vagy a szerződések rendelkezései voltak értelmezhetetlenek.¹⁶

Hollandiában a hivatásos sportolókat munkajogviszony keretében foglalkoztatják. A klubok a játékosok szervezetével kollektív szerződést kötnek.

Németországban formaszereződés keretében, munkajogviszonyban alkalmazzák a játékosokat. A feleknek köteleességük elfogadniuk a Német Labdarúgó Szövetség alapszabályát.

Amatőr sportoló jogállásának kérdése

Amatőr sportoló sportszervezettel amatőr sportolói sportszerződést köthet. Amatőr sportoló sportvállalkozás keretében csak sportszerződés alapján sportolhat.

A sportszerződésre a Polgári Törvénykönyv megbízási szerződésre vonatkozó rendelkezéseit a Sporttörvényben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.¹⁷ Az amatőr sportoló már versenyengedéllyel kellett, hogy rendelkezzen, jóllehet az amatőrlicenc a nyugat-európai gyakorlat szerint jogszabályellenes volt.¹⁸

A FIFA Szabályzat nem ismeri az amatőr szerződés fogalmát. Ebből a tényből a játékosok igazolásai tekintetében komoly anomália származik. Ugyanis abban az esetben, ha egy Magyarországon amatőr szerződéssel rendelkező játékos kíván más magyar klubhoz szerződni, úgy a Sporttörvény (és a szövetségi szabályzatok) alapján ehhez szükséges a klub beleegyezése, amely hozzájárulás költségtérítés fizetéséhez köthető. Ugyanakkor amennyiben ez a játékos külföldre kíván szerződni, azt megteheti, ugyanis a FIFA Szabályzat az amatőröket nem „köti röghöz”, tekintettel arra is, hogy nem is ismert és alkalmazott külföldön az amatőr szerződés fogalma, azaz nincs meghatározott ideig tartó kötelelem az amatőr sportoló és a klub között. Esetleg érdemes lenne az amatőr sportolók honi helyzetét a nemzetközi sztenderhez közelíteni, akár az amatőr sportszerződés rendszerének megszüntetésével. A klubok attól tartanak, hogy így nem kapnának megfelelő ellenértéket az általuk felnevelt, kiképzett sportolóért, azonban vélhetően ez pótolható, legegyszerűbben az úgynevezett nevelési költségtérítés mértékének nemzetközi szint felé történő felemelésével.

Az amatőr sportszerződésről kijelenthető, hogy magyar sajátosság. Más országok sportjoga általában az amatőr sporttevékenységet tagi, illetve a tagihoz hasonló jogviszony keretében rendezi. Például a magyar hagyományokhoz, sportszervezeti megoldásokhoz, illetve jogi berendezkedéshez nagyon hasonló Lengyelországban az amatőr sportolók mindösszesen egy (az adott Szövetség által vezetett) „regisztrációs lista” aláírása mellett végzik sporttevékenységüket. Az amatőr sportszerződés egy meglehetősen érdekes jogi forma – ahogyan levezetésre került – gyakorlatilag megbízási szerződés, amelynek meg kell felelnie a Sporttörvény speciális rendelkezéseinek.¹⁹

Szerződéses amatőr labdarúgó és sportszervezet között kötött szerződést kiegészíteni, módosítani csak mindkét fél egyetértő akaratával lehet. Egyoldalúan csak akkor mondható fel a szerződés, ha a szerződés, illetve a jogszabály bármelyik szerződő felet erre feljogosítja. A szerződő felek vitája esetén kizárólag az MLSZ illetékes szervezeti egység részére leadott, és ott nyilvántartásba vett szerződés vehető figyelembe.

Az amatőr sportszerződésre a Sporttörvényben nem szabályozott kérdések tekintetében a Polgári Törvénykönyv megbízási szerződésre vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni.

A Sporttörvény egyértelműen meghatározza, hogy

¹⁷ 2000. évi CXLV. törvény 3. § (1), (2), (5) bekezdései.

¹⁸ Sárközy Tamás: *A sporttörvény magyarázata* HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft. Budapest, 2000. 120. oldal.

¹⁹ Horváth Gábor: *A sportszerződésekről*. Gazdaság és Jog. 18. évfolyam, 12. szám. 2010., 6–7. oldal.

¹⁶ *A magyar sportjog alapjai*. (szerk.: Sárközy Tamás) HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft. Budapest, 2000., 136–139. oldal.

amatőr sportoló kizárólag sportszerződés alapján sportolhat.

A hivatásos sportoló jogállása

A hivatásos sportoló főszabályként munkaviszonyban sportol, munkaszerződést köt sportszervezetével, amely többnyire sportvállalkozás, esetleg sportegyesület. A hivatásos sportoló munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban is állhat a sportszervezetével. Ez a gyakorlat szerint polgári jogi, azaz a Polgári Törvénykönyv hatálya alá eső megbízási szerződést jelent. Rendellenes módon egyéni vállalkozóként is köthetett sokáig a hivatásos sportoló polgári jogi szerződést sportszervezetével. A hivatásos sportolók jó része közkereseti, vagy betéti társaság, avagy kft. tagjaként sportolt. Ezt az 1996-os Sporttörvény megtiltotta, de az egyéni vállalkozási formát fenntartotta. A 2000. évi Sporttörvény az egyéni vállalkozást kizárta a hivatásos sporttevékenység lehetőségei közül. A 2001. évi LVII. törvény ismét visszahozta az egyéni vállalkozás lehetőségét olyan módon, hogy mesterségesen beleértelmezte a munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyba. Azután a magyar labdarúgásban kétféle futballista tevékenykedett: külföldi a FIFA előírásainak megfelelően munkaviszonyban, illetve magyar a FIFA előírásait megszegve egyéni vállalkozóként.

A 2004-es Sporttörvény kötelezővé teszi, hogy a hivatásos sportolók munkaszerződésben álljanak a sportvállalkozásokkal. A 2004. évi Sporttörvény márciusi hatályba lépése után, amennyiben sor került egyéni vállalkozói polgári jogi szerződések megkötésére, azok semmiek. A Sporttörvény nem foglalkozik a sportszakemberek vállalkozóként megkötött szerződéseivel. Ha ezek színlelt szerződések, a Munka Törvénykönyve általános előírásai szerint minősülnek érvénytelennek.

A hivatásos sportoló sporttevékenységével összefüggő munkaviszonyára a Munka Törvénykönyve rendelkezéseit kell alkalmazni, a Sporttörvényben meghatározott eltérésekkel. Sporttevékenység folytatására munkaviszony is létrehozható; a jogviszony jellegén nem változtat, ha a munkaszerződés egyik rendelkezése az Mt.-nek nem felel meg.²⁰

Többek között a munkaszerződés csak határozott időtartamra volt köthető és próbaidő kikötésére is lehetőség volt, mely a munkaszerződés időtartamának felénél, de legfeljebb hat hónapnál nem lehetett hosszabb, és ha a sportág versenyszabályzata átigazolási időszakot állapított meg, nem tarthatott tovább az átigazolási időszak felénél. A próbaidő időtartama nem volt meghosszabbítható.²¹ Próbaidő kikötésére már nincs törvény adta lehetőség.

A hivatásos sportoló fogalmán a 2004-es Sporttörvény nem változtatott, jogállását tartalmi és jogi kritériumok szerint határozta meg: versenyszerűen sportoló legyen, jövedelemszerzési céllal és foglalkozásszerűen

sportoljon. A profi sportolóval szemben a jogi szabályozás minőségi sportszakmai követelményt nem támaszt. Jogi kritérium elsősorban az, hogy a hivatásos sportoló főszabályként munkaviszonyban sportol, munkaszerződést köt sportszervezetével, amely általában sportvállalkozás, kivételesen sportegyesület.²² A hivatásos sportolóval kötött munkaszerződésre általában a Munka Törvénykönyve szabályai az irányadók, kivéve, ha a Sporttörvény a munkaviszony sajátosságaira tekintettel eltéréseket állapít meg.

A sport-munkaerőpiac azonban sajátos piac, a hivatásos sportoló játékjoga különleges áru, ezért az Sporttörvény elég széles körben állapít meg kivételeket az általános munkajogi szabályozás alól. A sportolói munkaszerződés érvényesen csak akkor jön létre, ha a szerződés tartalmazza a munkavégzés módjára, a munkaidőre, a pihenőidőre, a szabadságra, a munka díjazására vonatkozó megállapodást. A munkaszerződés csak határozott időre szólhat, határozatlan időre tehát nem. Próbaidő hivatásos sportoló munkaszerződésében nem köthető ki.

A munkáltató alkalmazza a munkavállalót hivatásos sportoló (labdarúgó) munkakörre. A szerződés fennállásának ideje alatt a munkavállaló játékjogának rendelkezési jogával kizárólag a munkáltató rendelkezik.²³

A munkavállaló tudomásul veszi, hogy a munkáltató jogosult az őt megillető a játékjog használati jogának kölcsönadására, ebben az esetben a munkavállaló más sportszervezetnél annak javára és érdekében fejt ki tevékenységét. Kölcsönadás esetén a munkavállaló díjazását külön szerződés rendezi. A „kölcsönadáshoz” a munkavállaló hozzájárulása is szükséges. A hivatásos sportoló csak a játékjog használati jogának kölcsönadása esetén rendelhető ki más sportszervezethez.²⁴

A sportoló munkaszüneti napokon is rendszeresen foglalkoztatható, a sporteseményekre ugyanis általában munkaszüneti napokon kerül sor. A munkaidő-beosztás szabályait a munkáltató állapítja meg. A bajnoki szezon téli nyári időszakot jelent, a kettő között néhány hét szabadságot kapnak a sportolók. Számos edzőtábort szerveznek a sportvezetők összetartás néven. A mérkőzések többnyire hétvégeként kerülnek megtartásra. A sportoló szabadidejében is köteles a minimális edzéstervet megtartani és az előre meghatározott diéta szerint étkezni.

A munkaviszony fennállta alatt a hivatásos sportoló csak a munkáltató előzetes írásbeli hozzájárulásával köthet egyéni szponzorálási szerződést, sporttevékenységével össze nem függő további munkaszerződést, vagy polgári jogi szerződést. Speciális szabályok vonatkoznak a hivatásos sportoló a válogatotthoz, illetve más sportszervezethez való kirendelhetőségére. A kirendelés összes időtartama hosszabb lehet az Mt. szerinti 44 munkanapos maximumnál. A sportszervezet a hivatásos sportoló részére a munkaszerződésben foglaltakon túl semmilyen anyagi előnyt nem biztosíthat. A munkáltató súlyos szer-

²⁰ EBH 2001.562.

²¹ 2000. évi CXLV. törvény 8. § (1) bek. a), b) pontjai.

²² Sárközy Tamás: *A sporttörvény magyarázata* HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft. Budapest, 2010. 129., 130. o.

²³ Munkaszerződés hivatásos játékosal. Forrás: HLSZ

²⁴ Forrás: MLSZ Munkaszerződés

zódésszegésének minősül, ha a hivatásos sportoló a sport-szervezet köztartozása miatt vagy más hasonló okból nem tud indulni a szakszövetség versenyein, illetve abból a sportszervezetet előbb-utóbb kizárják.²⁵

Hivatásos labdarúgó az a természetes személy, aki hivatásos vagy vegyes labdarúgó versenyrendszerben résztvevő sportszervezettel létesített munkaviszonyt vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyt jövedelemszerzési céllal, foglalkozásszerűen, és rendelkezik az MLSZ feltételei szerint megszerzett, az adott bajnoki osztályra érvényes játék-, versenyengedéllyel.

Az MLSZ Nyilvántartási, Igazolási és Átigazolási Szabályzata ezen rendelkezést tovább szűkíti „A szerződés csak határozott időre, legalább egy, legfeljebb öt évre köthető, melyben kiemelten szerepelnie kell az alábbi megjegyzésnek: „a labdarúgó első hivatásos szerződése”, amennyiben erre kerül sor. Az a labdarúgó, aki 14. életévét már betöltötte, de 18. életévét még nem töltötte be, legalább egy, legfeljebb három éves szerződést írhat alá, mely törvényes képviselőjének aláírásával érvényes. Ennél hosszabb időtartamú szerződés a labdarúgás szabályai szerint érvénytelen. Egy évnél rövidebb időtartamú szerződés akkor köthető, ha a labdarúgó a bajnoki év közben igazol át.”²⁶

Érdekes kérdés, miszerint a szabályzat a feltételeknek való meg nem felelés esetére a szerződés érvénytelenségének jogkövetkezményét fűzi. Tehát nem korrigál, hanem az egész szerződést teszi érvénytelenné. Felmerül azonban a kérdés, hogy honnan van jogköre egy országos sportági szakszövetségnek egy szerződés érvénytelenségének körében dönteni.²⁷

2012. január 1-jétől hatályos az a rendelkezés, mely szerint semmis az a szerződés, amellyel a sportszervezet a hivatásos sportoló részére a sporttevékenységére kötött munkaszerződésben, vagy megbízási szerződésben foglaltakon túl anyagi előnyt biztosít.

A munkaviszony fennállta alatt a hivatásos sportoló csak a munkáltató előzetes írásbeli hozzájárulásával köthet egyéni szponzorálási szerződést, sporttevékenységével össze nem függő további munkaszerződést, más sportágban való sporttevékenységre irányuló munkaszerződést (profiként) vagy polgári jogi szerződést, például, ha másik sportágban amatőr. Ez nem tilos, de engedélyhez kötött. A 2004-es Sporttörvény hivatásos sportolók munkaviszonyára vonatkozó szabályozása az Európai Unióval harmonizált Munka Törvénykönyvén alapul, így a korábbi kollíziók a sportjog és a munkajog között megszűntek. Ez jelentős előrelépés volt, hiszen lényegessé vált: eddig kivételként kötöttek hivatásos sportolók munkaszerződést, így viszont a sportmunkaviszonyok tömegesen létrejöttek.²⁸

A hivatásos sportoló csak a munkáltató előzetes írásbeli hozzájárulásával létesíthet sporttevékenységgel össze nem függő további munkavégzésre irányuló jogviszonyt. Sporttevékenység folytatására sportágában további munkavégzésre irányuló jogviszonyt nem létesíthet, más sportágban való sporttevékenységre vonatkozó további munkavégzésre irányuló jogviszony létesítéséhez a munkáltató előzetes írásbeli hozzájárulása szükséges.²⁹

Ez ugyancsak a sport versenyjellegére tekintettel született rendelkezés. A sportban a konkurencia bizonyos szempontból komolyabban értelmezendő, mint az általános munkavállalási gyakorlatban. A versenynek ugyanis immanens eleme a verseny tisztasága; a sport, mint a munka alapvetően a személynek, csapatok egymással való versengését jelenti. Ennek megfelelően a Sporttörvény kivételt nem engedően zárja ki, hogy egy sportágon belül a sportoló több klub alkalmazásában álljon.³⁰

Összefoglalva a sportszervezetek és a sportolók között az alábbi szerződéstípusok alakultak ki:

1. Kizárólag munkaszerződés és ennek keretében biztosítja a sportszervezet a játékos részére a sportoláshoz szükséges személyi és tárgyi feltételeket, valamint a fizetést, a sportoló pedig ezen szerződés keretében vállalja el a klubbal szembeni valamennyi sporttevékenységével összefüggő kötelezettségét.

2. A felek között a Ptk. alapján megbízási, vagy vállalkozási szerződés jön létre, ahol a sportoló egyéni vállalkozóként szerződik.

3. Az előző kettő kombinációja, azaz vegyes megoldás: általában munkaszerződésben minimálbér, külön szerződésben megbízási vagy vállalkozási jogviszony keretében a többi díjazás.³¹

A sportszerződést a hatályos Sporttörvény három vonatkozásban téríti el a megbízási általános szabályaitól: a sportszerződést írásba kell foglalni, csak határozott időre, de legfeljebb egy évre köthető, az amatőr sportoló sporttevékenységéért attól a sportszervezettől, illetve sportiskolától, amellyel tagsági vagy szerződéses, illetve tanulói jogviszonyban áll, valamint más természetes és jogi személytől díjazásban nem részesülhet.

Az MLSZ elnöksége határozatba foglalta az UEFA által meghatározottak alapján a hivatásos labdarúgók szerződéseinek minimál követelményeit.³² Meghatározásra kerül, hogy a hivatásos labdarúgó és a sportszervezet vonatkozásában másik szerződés nem vonatkozhat a munkajogi kapcsolatra. Amennyiben a hivatásos labdarúgó és a sportszervezet között további szerződés létezik, vagy későbbiekben aláírásra kerül, a felek kötelesek hivatkozni ezen szerződésre, valamint minden időközben aláírt munkaszerződésre. Bármely további megállapodás a munkaszerződés vonatkozásában kötelezően megkülönböztető a Magyar Labdarúgó Szövetség felé.

²⁵ Sárközy Tamás: *A sporttörvény magyarázata* HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft. Budapest, 2010. 133, 134. o.

²⁶ http://www.hlsz.hu/index.php?tid=14&act=reszletek&id=NSE_51844f5 letöltés időpontja: 2012. 06.01.

²⁷ Horváth Gábor: *A sportszerződésekről*. Gazdaság és Jog. 2010. (18. évf.) 12. sz. 4. oldal.

²⁸ Sárközy Tamás: *Sportjog*. HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft. Budapest, 2010. 133., 134. oldal.

²⁹ 2004. évi I. törvény a sportról 8. §.

³⁰ Horváth Gábor: *A sportszerződésekről*. Gazdaság és Jog. 2010. (18. évf.) 12. sz. 5. oldal.

³¹ *A magyar sportjog alapjai*. (szerk.: Sárközy Tamás) HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft. Budapest, 2000., 135. oldal.

³² MLSZ elnökség 42/2014 (03.20) számú határozata.